

EDINOST

Glasilov slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinioti in moči.«

«EDINOST» izhaja štirikrat na teden vsako sredo in soboto o poludne. Cena za vsako leto 20 kr., za pol leta 12 kr., za četrt leta 8 kr. — Sama priloga stane 1 gl. 50 kr za celo leto. — Posamezne številke se dobivajo pri opraviščevu in vtrankan v Trstu do 15 kr., v Gorici in v Ajdovščini do 14 kr. — Nastopila, reklamacije in inserate prejema Opraviščev, via Terrente, »Nova tiskarna«.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »via Terrente« »Nuova Tipografia«; vsak mora biti frankiran. Rokopis brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste nasnanila in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

O stanovih ter o učiteljskem stanu posebe.

(Dobrovoljna beseda staršem in dijakom.)

Šolske počitnice se nagibajo svojemu koncu, in čez malo časa oživijo mestne naše ulice. Cela tolpa otrok se bode tedaj pomikala v spremstvu svojih starišev ali rednikov proti gimnazijalnemu ali realnemu poslojpu, da se tam vpišejo kot novi dijaki. In tudi na potu k učiteljski središču srečeval boš jedva deškeje dobi odrasle mladence, ki se veseli in polni nadeje, »zidajoč si gradove v oblake« grede vpisat na preparandijo, dobro vedoč, da tako kar najhitreje pridejo »do kruha« in da si vsak uže po štirih letih pridobi lepo in čestito ime — »učitelja-odgojitelja!« . . .

Znano je, da v današnji dobi vse sili le k vedi; to pa ne toliko zaradi vede same, nego le iz namena, da bi si dotičnik služil s pridobljeno si vedo »vsakdanji kruh«. Po tem takem je postala veda dandanes prava pravcata »molzua kravica«.

Uže priprosti hrabrovski kmet daje svojega sina v šolo le zato, da bo kdaj »gospod«.

K studovanju se sili dandanes vsakdo. Stariši, ki sina dajejo na kako srednjo šolo, ne povprašujejo se: »Je li pa sin sposoben za daljno studovanje ali ne?« In baš to je velika napaka. Studovati dajate dandanes le istinito nadarjene dečke, saj še taki si pozneje, dognavši šole, težko najdejo košček kruha, kakor to skušnjava uči.

Ali kako bo li malozavedni kmet znal, če je njega sin sposoben za daljno studovanje ali ne? O tem naj sodbo prepušča z mirno vestjo ljudskim

učiteljem. Ko dožane tvoj otrok ljudsko šolo, svetovati ti bo znal dotični njegov učitelj, ali daj svojega otroka dalje studovat ali ne.

Po našem menenju je doba, ko otrok dovrši ljudsko šolo, najvažnija, da se odloči prihodnji svoj stan. Pogreška, ki ga v tem obziru narediš, ne popraviš več tako lahko. Kako pogoste so dandanes tožbe o »izgrešeni karijeri!« Človek, ki bi bil morda kot rokodelac prav na svojem mestu, sili se v daljno studovanje na kakej gimnaziji ali realki. Ker pa do tacega studovanja nema veselja, le težko pošolah leze, ali celo zaostaje. In kaj postane naposled iz njega? Človek malo prida, ki je sebi in drugim v nadlogo, in ki v sri nosi zmerom grizočega črva zaradi izgrešenega svojega stanu! Taki otroci naj bi se raji dajali v dobre obrtnijske šole, katere bi jim za prihodnji rokodelski stan silno koristile. Kajti dandanes se od obrtnika mnogo več zahteva, nego na pr. pred petdesetimi leti, da! mnogo več se zahteva, nego še pred dvajsetimi leti! Dandanašnji obrtnik mora namreč poznati, kako je napredovala njegova obrt; potruditi se mora, da v tem ali onem oziru pri svojej obrti kaj izboljša; njegovo obzorje mora biti širše od nekdaj; v vsakem obziru mora biti umnejši. S kratka rečeno: z golo goličkano mehanično spretnostjo dandanes tak človek še ishaja ne! Človek pa, ki vsem tem zahtevam ustreza, gotovo bode dobro živl in božala ga bo zavest, da je koristen in spoštovan ud človeške družbe!

Otroku, dognavšemu ljudsko šolo, odpirajo se, če se obrtnijstvu ne posveti, v obče tri pota: trgovinstva (komercijalna), tehnična in akademična pot. K zadnjaj štejejo vseučilišče s

četirimi njegovimi disciplinami. Da kdo dovrši trgovinsko studije, potrebuje vrhu ljudske šole 7 let (spodnjo realko in trgovsko akademijo). Tehnikar pa, ko uže dovrši ljudsko šolo, pred jednajstimi leti težko pride do kruha; a vseučiliščnik, bodi si uže teolog, medicinec, jurist ali filozof, mora po dovršeni ljudski šoli 14—15 let delati, da popolnoma dovrši svoje studije, ali pravše, da prične kariero svojo!

Uže te številke govore jasno dovolj! Vseučiliščnik mora najmanj sedem let več delati od trgovskega akademika. In še le potem dobi v najboljšem slučaju službo, katera se v finančijelnem obziru niti ne da primerjati z ono, ki jo ima trgovec.

Za trgovstvom je tehnika še najbolj dobičkonosna. Če prav se število arhitektov in inženirjev od leta do leta množi, vendar se taki ljudje še zmerom zelo iščejo. In, kdor ne najde službe doma, dobi jo v inozemstvu, v najoddaljenejših delih sveta. Njegova veda in pa nekaj jezikoznanja živi tehnika prav dobro. Trgovci in tehniki uživajo mejnarodno pravico, katero imajo mej vsemi drugimi akademiki le medicinci (zdravniki). Edino zdravnik more dandanes še pošteno izhajati, navzlic temu, da se zdravniki, posebno po velikih mestih, množe, kakor gobe po dežji. Vrhu tega se zdravnikom ponuja tudi prilika, da prestopijo k vojstvu (armadi), kar jim je posebno zdaj mnogo olajšano. Brez strahu se torej lahko izšolanima gimnazijec loti medicine.

Mnogo na slabšem so juristi in še posebno filozofi (modroslovci) v najširšem pomenu besede. Oba — jurist in filozof — navezana sta tako rekoč na domačo grudo, in mirno

morata čakati, da se jima ponudi le toliko, kolikor človek potrebuje za življenje. Kako dolgo traje, predno dobi jurist državno službo, katera mu nese letnih 600—800 forintov! In vendar toliko služi današnje dni v dobrih okoliščinah uže 17letni trgovsk praktikant! In če se jurist loti advokature, mora uže talent in srečo imeti, ako hoče dobro izhajati. Saj je po nekaterih krajih advokatov kakor muh, in torej vsi ti ljudje ne morejo imeti posebnih zaslužkov. Le pomislimo, kaka usoda je odvetnikom na Dunaji! No, pri nas Slovencih se gospodje »jezični dohtarji« nemajo baš potoževati, da jim huda prede; a stvar utegne s časom vendar priti na slabše.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Cesar je 14. t. m. odpotoval iz Gallicije, kder so se ta dan končale vojaške vaje, naravnost v Brunek na Tirolsko, kder ostane do 22. t. m.

Iz Levova se poroča, da se 15. t. m. na avstrijsko-ruskej snide mešana komisija za vredbo Visle in Sane. Komisija ogleda bregove, ki se imajo vrediti, ter se bo posvetovala o delih, katere je pričeti.

Avstrijska in ogerska vlada ste se ta teden zopet začeli dogovarjati o carinskem tarifu. Ogerska vlada je poslala pismeno avstrijskej vladi svoje predloge.

Vnanje dežele.

Iz Peterburga se poroča, da je ruski car podelil Katkovu red sv. Vladimirja druge vrste za njegovo plodonosno pedagogično delovanje i za njegovo mnogoletno, neumorno prizadevanje, da se mej ruskim ljud-

PODLISTEK.

Pogled na Notranjsko.

Spisal J. Velkov.

(Dalje.)

Čistega živnega srebra, v kapljicah se jako malo dobiva; največ se ga nahaja v naravnem cinobru, t. j. rudečkasta ruda, obstoječa iz kemične spojine živnega srebra in žvepla. A tudi cinober se v jamah, kjer se koplje, ne nahaja čist, ampak v zmesi z drugim kamenjem. Taka zmes se iz jam skozi »šabte« spravlja. Zvunaj se ruda drobi in čist. Zdrobljena ruda se v pečeh žge. V vel. k-j vročini se živo srebro loči od drugih delov. Iz živnega srebra in čistega žvepla izdeluje se v Idriji umeteljni cinober, ki daje znano lepo rudečo barvo ali bojo.

Idrijski rudnik daje vladi leto za letom mnogo dobička. V. Vodnik piše, da nese cesarju en milijon »zlatih«.

Poleg starega grada, pozidanega leta 1525, znamenita je nova šola, — gotovo najlepša na Notranjskem.

Idrijsko ljudstvo drži veliko na čednost ali snažnost. Dobri mirni ljudje so. Njihove čipke ali »špic« pa daleč slove po svetu.

Drugo Notranjsko mesto je Lož. Miroslav (Friderik) IV. mu je dal l. 1477 mestne pravice, baje zaradi hrabrosti tamkajšnih prebivalcev v boju s Turkom. Precej poleg Loža je Stari Trg, nad njim pa holmec, kjer je stalo rimsko mesto Terpo. V rimskih časih je držala od tam cesta skozi gozd na P. vko; po drugej strani

pa proti sedanjim Metljam. Tam je stalo rimsko mesto Metulum.

Bolj imenitni kraj in večja bivališča so še: Cerknica prištevajoča se največjim trgovim na Kranjskem. Ima lastni erb: cerkev v štirivoglat-m polji. L. 1472 so Turki cerkev požgali. Okoli cerkve je bilo taborišče. Dva dobro ohranjena stolpa še zdaj višiš. Cerknica, a večinoma tudi drugi Notranjski kraji so veliko trpeli pred Turkom l. 1522, 1559 in 1560. Ne daleč od Cerknice je Planina, kder je bil rojen prvi ljudski pesnik Miroslav Vilhar. — Vipava, tu je bil rojen Stepan Kocijančič, glasovit j-zikoslovec. Tu višiš lepo grof Lanthierjevo graščino, a tudi nov velik farož — gotovo najlepši na vsem Notranjskem. Iz Vipave je tudi znamenita družina Lavrinov, od katere so trije bratje zasedali jako važne drž. službe. Anton b l je do leta 1857 sekcijski načelnik v ministerstvu zunanjih zadev, poprej generalni konzul v Aleksandriji, Jos p apelacijski predsednik v Milani do leta 1846. Ivan rektor univerze v Paviji do l. 1840. Sin Josipa Lavrina je danes prefekt v Genovi in se zove Cavaliere de Laurini. — Sin Antona pa je v Milanu oivtnik. Tudi v Aleksandriji v Egiptu se nekda nahajajo še potomci Lavrinov. Vrhnik, trg poleg Ljubljance, daveč se z razno trgovino in obrtnijo. — Logatec, c. kr. okraj. glavarstvo. Sloveča jama. — Senožče, glasovita stara pivovarna, nekdej Dejakova, znamenite rodbine. — Trnovo, rojstni kraj pesnika Janeza Bilca. — Bistrica, s precejšno trgovino in obrtnijo. — Slavina, rojstni kraj Janeza Kalistra, bil znan in imeniten skoraj po

vsem svetu zavoljo svoje bogatije, marljivosti, bistroumnosti, natančnosti in poštenosti. Naš pesnik pravi: »Zakon narave je tak, da z malega vzraste veliko.« Slavenskemu Janezu se je ta izrek osobito dobro sponesel: premogel je mnogo milijonov goldinarjev. Zapustil je toliko premoženja, da se je plačalo od njega samo za davke v državno blagajnico 95.000 gl. l — Prem. rojstni kraj, narod. probuditelja dr. Lavrič.

Notranjski svet je tu kotličast, tam ravan, tu nribčast, tam dolinčast. V ponikvah, niškam potobnih, se voda nabira in v tja zgublja. Jedva ena četrtina vsega Notranjskega je več ali manj z sivim kamenjem potresena, in sicer na strani, kjer meji na Kras, pa tudi okoli Šempetra nekotliko od tu do Trnovoga, nad Košano in Vremami. Notranjsko ne obstoji večinoma iz golih, pustih, s kamenjem posutih tal, kakor se navadno v naših knjigah čita. Tega se lahko vsak prepriča, ako se pelje po železnici iz Ljubljane do Postojine. Da tu se nikjer ne vidi golega kraškega sveta. Notranjsko je večinoma obrasteno s črnim gozdom, (ki pa ni lastnina naših kmetov) zelenimi senožeči in planinami. Glede geologične snovi in sestavine pa je Notranjsko bolj ali manj — Krasu podobno.

Naš svet je ves prevrtan ali preluknjan; preprežen je večjih in manjših potzemeljskih jam, votlin, špilj, golobarnic, temnih potzemeljskih dvoran, pa divno-romantičnih vilenic. V teh potzemeljskih predubih se nahaja mnogo belega kapnika, pri luči čarovito se leskečega v različnih kipi ali podobah. Vodene kapljice, pošnešane s prebelim apnencom, padajoče

druga na drugo, tu višje tam nižje, — strdijo se malo po malo v mnogolične podobe, po snovi in barvi lepemu kristalu podobne.

Mnogo potzemeljskih votlin ali jam se nahaja na Notranjskem; a kraljica vseh je postojnska. Tacega prirodnega čuda ni nikjer drugej na svetu. Znana je bila uže l. 1213. Večidel nove jame se je odprlo le l. 1818. Glavna pot po jami meri 2360 m. s postranskimi pa 5840 m. Mnogo postranskih še ni prirejenih za ogled obiskovalcem; novih jam in preduhov se gotovo še mnogo najde, lehkotmogoče nepričekovano krasnih. Po jami je sedaj speljan železni tir in prirejena električna razsvetljava, — za naše oči kaj veličasten prizor po vilinskih prostorih. Kmalu po vходу stopiš v »veliko cerkev«; potlej v cesar Ferdinandovo, nadvojvoda Ivanovo, Fran Josipovo, Elizabetino in jamo Kalvarijo, ki je gozdu podobna, v kojem stoji belo drevo pri drevesu različne velikosti in lepote. Tu vidiš strašno tartarsko brezno, lep vodober in slap, tam zopet krstni kamen, prižnico, zvon, orgle ali šumele, cipreso, leva, božji grob, rudeče morje itd. Najlepši naravni kras jame je »preginjalo«. Krajec njegov je skorej prozoren, snežene, pomerančne a rujava in rudečkaste boje. Na prostornem »plesišču« se vrtil na stotine ljudi. Veličastno odmeva godba po jami. Kakšno je vse, to se ne more opisati in povedati; z lastnim oedom je treba videti. Na binkoštni ponedeljek popoldne vsacega leta je slovesno jama odprta, ter od konca do kraja razsvetljena. Iz vseh strani sveta prihajajo potovalci v Postojino, da obišejo slovečo

stvom utrditazum za prave podloge ruskega državnega življenja. To odlikovanje ima toliko večjo politično pomembost, ker se je zgodilo prav zljaj, ko je na površji bolgarsko prašanje. S tem je car vsemu svetu odkril, da ima — slovansko srce.

Srbski kralj je 11. t. m. odpotoval v Gleichenberg ter mej svojo odsotnostjo izročil vlado ministerskemu svetu.

Bolgarski knez je srečno došel v svojo nemško domovino. Zdjaj pojde za to, kdo bode prihodnji bolgarski knez, katerega ima izvoliti veliko sobranje, ki se pa utegne sniti še le konci prihodnjega meseca. Nekoliko glasov utegne dobiti dosedanji knez, najbrže pa bode izvoljen oldenburški vojvoda Aleksander, ki je sedaj general adjutant ruskega cara in poveljniki ruske garde. O bolgarskih zadevah imamo zadnje dni te levažnje vesti: »Journal de St. Petersburg« pravi glede zagotovil, izjavljenih v proglasu kneza Aleksandra: Rusija se nasproti knezu ni mogla za nobeno stvar zavezati, vendar je vsled strankarskih bojev in razdrženja v Bolgariji zaukazala ruskemu upravniku, naj bolgarskemu prebivalstvu naznani, da ima Rusija vojlo, v dosego sprave mej strankami in za varstvo miru podpirati začasno vlado.

Iz Carigrada se 11. t. m. poroča »Polit. Corresp.«, da bi tam najrajši imeli danskega princa Valdemarja za bulgarskega kneza, ker je v rodu z rusko, pa tudi z angleško vladarsko hišo, in bi torej najlažje mej obema državama posredoval. V turških vladnih krogih menijo, da je z odhodom bolgarskega kneza največja nevarnost odvrnena, ali vendar ne še vsa, dokler ni znano, ali se ruska vlada udi pritiskanju ruskih častnikov, naj se Bolgarija zasede. Turška vlada je dobila od Gabdan efendija brzoglavno poročilo, v katerem jej svetuje, naj pokliče iz Bolgarije poslanca, ki so prišli zaradi predrugeče deželne ustave v Bolgarijo, ker to zahteva red in mir v Bolgariji in vzhodnej Rumeliji. — Iz Pariza, 11. septembra: V tukašnjih meročajnih krogih je določeno, da se v Bolgarsko prašanje ne bodo vtikali. Francoska ne bode priporočevala nobenega kandidata, pa se tudi nobenemu ne bo protivila. Želi se le to v interesu ohranitve evropskega miru, da ne bi se mir in red v Bolgariji kalil in da Rusija Bolgarije ne zasede. — Iz Sredca, 11. septembra: Večina poslancev je tukaj uže zbrana; govori se, da bo ena tajna seja, ali pa dve, predno se sobranje odpre. Mnogo poslancev je te misli, da se ima vložiti protest zoper vlado, ker se ni postavila po določbah člena 27 bolgarske ustave, vendar utegne sobranje pod vplivom Stambulova, Karavelova in Mutkurova od kneza storjene naredbe potrditi. — »Moskovske Vedomosti« pišejo: Batenberški princ je Bolgarijo zapustil s tistim proslavljanjem, s katerim je bil sprejet, ko je prišel v deželo, zapustil je deželo v omotici. Pri odhajanju so mu

jamo. Vse druge jame na svetu še senca niso postojinske, izimšiono manjšo Divaško divno Vilenico; zato naj noben rojak ne opusti zlate prilike na Duhovo; pride naj gledat čuta naše domovine.

Pri vsem naglem uničevanju gozda, vendar je po Notranjskem še precej zelene šume, zato je tukaj tudi mnogo bistrih studencov in potokov; tu pa tudi imenitne reke šume po Notranjskem. Pivka izvira blizu Kalca, grajščine našega pokojnega pesnika M. Vilharja. Tekoč skozi Pivško 6 ur dolgo ravnan se koncem združena s Podnanošičo zgubila v postojinsko jama, v kojoj živi čudni močarilec ali človeška ribica. Nad Planino pribuči iz široko odprte votline; tu se imenuje Unica. Pod Grčarevcem se opetovano ponikne v temne podzemelske kraje ter se nad Vrhniko pokaže kot velika reka. Tu je prekrščena v Ljubljano. Ta Notranjska reka teče dalje skozi Ljubljano; pri Zalogu pa se zliva v bistro Savo. Po dolgem in daljem potovanju dospje v Črno morje. — Enako znamenita, a prodajana in kupavana reka je »Reka«. Z imenom Bistrica izvira takoj nad Bistrico pod starim gradom. Tekoč po dolgej dolini se poslednjič z mogočnim šumom umakne v globoko škocijansko jama pod Vremami na meji Goriškej. Skrivaje se tako teče dalje po ovinkih skozi kraški svet (35.275 metrov daleč), hahlja pri Devinu iz več votlin — z imenom reka Timava. Po kratkem toku se zliva mirno in tihotno v sinje morje, kakor da bi hotela utešiti njegovo razdraženo valovje.

(Dalje prlb.)

klicali nekateri Bolgari: »Na svidenje! Nu, i to je mogoče, ali boljše to, boljše deset Batenbergov, nego da bi Rusija s katerimi koli zavezami zgubila svojo svobodo. Rusija je zdaj varnejša in krepkejša, nego je kdaj poprej bila; najmanjša omejitev nje svobode bi nje stanje naglo promenila.

Iz Sredca, 12. septembra: Iz Plovidiva se je poročilo o nekih nemilih, ki pa nemajo nobenega pomena. Nekoliko pristašev prejšnjega kneza so je zbralo pred ruskim konzulatom, vsled tega so se zbrali tudi ruski pristaši, a prišlo ni do nobenega boja, policija se je vmešala in nabrano ljudstvo se je mirno razšlo. Bolgari imajo toliko razuma, da se mej sabo ne bodo klali, kakor se to često godi mej bolj izobraženimi, a manj razumnimi narodi. — »Nordd. Allg. Ztg.«, katere izjave zato navajamo, ker iz nje govori Bismark, zavrača trditev nemških časnikov, da je bivši bolgarski knez nemški princ, in sicer zato, ker se je sam izjavil za Bolgara. Ta časnik dvomi, da bi prejšnjega kneza potrdile velevlasti, ako ga bolgarsko sobranje zopet za kneza izvoli; pa tudi ni misliti, da se Angleška in Rusija k malu zjediniti glede osebe za bolgarski prestol. Po teh besedah soditi, ne bode Rusija za danskega princa Valdemarja, ker tem bi utegnola Angleška zadovoljna biti, ker je v rodu z angleško kraljico, ampak za oldenburškega vojvodo. — Kako Francozje mislijo o bolgarskem prašanju, razodeva »Journal de Débats«, ki piše: Noben pameten Francoz ni zadnjih dogodbe malomarno opazoval. Bolgarsko prašanje samo ob sebi nas prav malo zadeva, ali prašanje, kako se velevlasti mej sabo spoje, posebno pa postopanje Nemčije, to nas zelo zadeva in briga. Zadnje dogodbe kažejo jasno i nam Francozom zelo očitno: Gospod Bismark je sklenol vse, ali vsaj zelo veliko storiti, da se Rusom prikupi, brez ozira na to, da se zameri Angležem, kar ga dosti ne briga; brez ozira na to, da ni v soglasju z javnim menenjem na Nemškem, kar nema dosti pomena, in celo brez ozira na to, da Avstriji ne bo po vsehi, kar je ozbilnejše. — V teh besedah je veliko resnice, in če jih avstrijska vlada dobro premisli, pride do prepričanja, da je Bismark Avstriji prijatelj le zato, ker jo potrebuje. Ako bi Bismark ne videl nevarnosti za Nemčijo od one strani Rena, kaj malo bi se brigal za avstrijsko prijateljstvo, ampak bil bi Avstriji drugi Cavour. »Avstrijski timest Bismarkum, et dona fermentem«. — »Morning Post«, organ sedanja angleške vlade, piše: Angleška vlada odgovori na turško noto tako, kakor to zahteva evropski mir in angleška izročila, Britanska politika nema namena, mir ohraniti le za nekoliko časa, da se zapletke odvrno za nekoliko časa, katero dobo potrebuje druge velevlasti, da se rešijo iz zavez in pogodeb družih narodov, ali pa da se pripravijo za vojno. Angleška se prizadeva za stalen mir, ki bi vso Evropo odrešil bojazni in bremen, katera se pri sedanjih razmerah nakladajo evropskim narodom. — O ti hinavstvo ti! Kdaj se je Angleška brigala za mir? Ali ne kaže vsa nje zgodovina, da je vedno in povsod sejala drakonove zobe razpora in svade, da je povsod kalila vodo, da je v občej zmešnjavi in kalnosti ropala po vsem svetu in sebi polnila žepel! Zdjaj, to se ve da, briga se za mir, ker jej stopa na prste Rusija, katere se uže zdaj boji, kakor budič križa. Kaj še le bode v nekaterih letih — skoraj gotovo bo k malu posila ruskega prijateljstva, a tudi to jej ne pomore.

Iz Sredca, 13. septembra: Sobranje je odprl Stambulov z nagovorom, v katerem je omenil zadnje dogodbe in knežev proglas ter apeliral na domoljubno sodelovanje vseh Bolgarov, da se mir in red ohrani in dež-la prebije krizo z neskrajšanimi pravicami; nazadnje je naznanil, do se veliko sobranje k malu skliče, da prestol ne bode dolgo prazen. Pred volitivju odsekov je izjavil nek poslanec, naj prva misel velja otsotnemu knezu, na kar je vstalo sobranje z vslikom: Živel knez! — Na brzoglavni pozdrav k carjevemu godu ukazal je car ruskemu konzulu, naj vladi in zastopnikom dežele izreče zahvalo in upanje, da bo Bolgarija,

katere sreča mu je zelo na srcu, znala varovati red in mir.

Iz Peterburga se poroča v »Polit. Corresp.« o gradbi zahvalinske železnice, da se zdaj, ko je železnica zgrajena do Merva in postavljen most čez reko Murgab, brez odloga začne graditi proga v Čardženi, kder se naredi most čez Amu-Darjo ter se železnica do Buhare in Samarkanda podaljša.

Iz Honkonga je prišla 9. t. m. poslanica škofa Puginier, po kateri je bilo meseca avgusta v Tanhol 700 kristijanov umorjenih, 9000 izstradanih in 30 vasi požganih.

Iz Japonskega poročila avstrijski konzul Kreitner, da je tam strašno huda nadloga; ljudstvu se godi zelo slabo; vse je obubožalo in letina kaže zelo slabo; poleg vsega tega pa uže od srede meseca maja kolera ljudstvo silno mori.

DOPISI.

Iz tržaške okolice, 13. sept. [Izv. dopis.] Pred par dnevi sem potoval po okolici in prepričal se, da je skoro povsod kaj bolezn, vendar pa se stvar uže na boljše obrača in tudi v Kontovelu ni več onega ognjišča kolere, ter se je tam zdravstveno stanje obrnlo na boljše, uže nekoliko dni ni bilo tam nobenega slučaja kolere. V Proseku je baš uprav danes umrla neka žena za to boleznijo, pa tudi ta nebi bila morda umrla, da je njena družina ob času klicala zdravnika; tako pa se je stvar skrivala in žena je umrla brez vsake prave zdravniške pomoči. Naj bi vendar okoličani ne zatajevali svojih bolnikov, to je nespametno in utegne provzročiti več nesreče.

Zdravniki gotovo še danes ne vedo natančno, kaka bolezen je kolera; več pa vendar morejo pomagati uže iz skušnjje, nego razni čudeži na deželi. Pregrežemo je torej nespametno, ako precej ne kličemo zdravnika, ko se čutimo bolne, posebno če nas napada driska in trebuhol ali krč. Kakor smo uže rekli, povsod v okolici imajo ali so imeli kaj kolere, le v Križu je Bog ljudstvo obvaroval pred to božjo šibo. Strah pred njo pa je v Križu v moralnem obziru marsikaj koristil. Bil sem včerej pri popoldanski božej službi v Križu. Iznemadilo me je lepo petje litanij, pelo je vse ljudstvo; ne le cerkev, temuč tudi žagrad okoli in okoli cerkve bil je prenapoljen; cerkev vsa okrašena, posebno pa altar Marije Device je prekrasno odičen, ves v cveticah in drugem lišpu. — Po dovršenej božej službi zapele so male deklice dve Marijini pesni, po napevu soditi, jako stari in nekako tradicionalni, ali v pravem staroslovanskem slogu. Za deklicami pelo je vse ljudstvo. Ko sem se proti nekemu znancu izrazil, kako me srčno veseli, ko vidim naše ljudstvo tako verno in goreče za svojo sveto vero in za stare svoje narodne običaje, povedal mi je ta, da odkar je kolera — ljudstvo vsak večer od 8. skoro do 11. ure po vsej vasi prepeva Marijine pesni in da je vsled tega nehala tudi vsako klanfarsko prepavanje vaških fantov; poprej so bili nekateri (le malo jih je), ki so tu in tam zapeli, poleg narodne i kako italijansko »žljafarsko«, ali zdaj je vse to nespodobno nočno petje popolnoma nehala in tudi zadnji so začeli peti lepe slovenske Marijine pesni. Kriško ljudstvo je sploh jako originalno in se nekako razločuje od drugih okoličanov, dosti drži na svoje stare običaje in je tam in tam zapeljano ob času volitev, ali zato samo ne more, kolikor pa več prodira mej njim omika in narodna zavest, tolikobolj se emancipuje od nekaterih razuzdancjev, kateri so bili obliznjeni po tistej kulturi, katero imenujemo specifčno tržaško, in ki se razodeva v negaciji vsega vzvišeneega, bažjega.

Prepričal sem se pri tej priliki tudi, da je kriška cerkev za onotno hitro rastno prebivalstvo veliko premajhna, pa kaj bi ne bila, saj je bila prezidana uže pred 250 leti in prebivalstvo se je od tiste dobe potrojilo. Torej bi bilo silno potrebno, da bi mestni zbor klaj vohil tudi na razširjenje cerkve, s tem bi ustregel najbolj vro ej želji Križanov; ali dokler je sedanja večina z brezverci in žili na krmilu — na kaj takega ni misliti. Da bi šlo za kako gledišče, ali za kak tempelj Venere, precej bi se našel denar, toda za cerkve in še celo v okolici, tega od sedanjih rudenih mogotcev ni pričakovati. — K sreči je pa pregovor, da jedenkrat teče pes, jedenkrat plahi pa zajec in tako se je tudi nadejati, da bodo tržaški lahoni toliko časa delali, da sami sebe ugonobe. — Pa še druge vsele stvari sem zvedel o Križanih. Blagostan mej njimi se je v zadnjem času pomnožil; prav dosti so napravili novih vinogradov in ker jim je Bog dal uže več let prav dobro trgatve in letos še posebno lepo kaže trta, ker nadalje Križani si posebe prav dosti novcev zaslužijo

z ribolovom; — nadejati se je, da postane ta vas s časoma prav premožna, lepa in kolikor toliko srečna.

Pa še nekaj. Kedo bi mislil, da se v Križu večkrat v letu poje slovesna sveta maša v hrvatskem jeziku, v zmislu torej slovanskih svetih apostolov; — in vendar je tako; ondosti č. g. župnik pri nekaterih prilikah vse liturgične obrede opravlja v slovanskem jeziku in mnogokrat tudi posev. mašo v narodnem jeziku, kar vse Križane od srca veseli. Sploh dokazuje kriški g. župnik pri mnogih prilikah pravogorečnost za blagost njemu izročeni odvici in seje tudi nadejati, da bo on tem poklicu vedno tako odgovarjal, kakor dosedaj, ko namreč brani in varuje kriškega prebivalstva globoki verski in ob enem tudi narodni čut, ki skupa spojen, ljudstvo le blaži in osrečuje. Križ je Stvarnik zadnja leta posebno blagodaril; dobre letine, zaslužek in odvrnenje vsake božje šibe, posebno kolere od te vasi, to vse je posebna sreča, katero pisatelj teh vrstic želi vrlim Križanom za vse čase. Le to bi še rad videl, da bi enkrat avstrijska vlada odpravila Chiozzote z našega morja, ker ti avstrijskim ribičem prav mnogo kruha odnašajo izpred ust.

Ne vem, zakaj je naša vlada proti italijanski tako popustljiva, da jej žrtvuje vsako leto najmanj pol milijona gid. na škodo lastnih podanikov, ki morajo plačevati tako visoke davke. K letu izteče trgovinska pogodba z Italijansko, bomo videli, ali se bode pri istej priliki kaj več pazilo na domače delo in na domači zaslužek, kakor je to storil svojodobno sekcijski šef Švegelj, alias Balohov Janez, ki je napravil toliko »falopov« z svojo pogodbo z italijanskim kraljevstvom.

Pravili so mi tudi okoličani, kako se je župan Bazzoni vozil po okolici in se prepričal, da so okoličani jako snažni, zaradi česar jih je moral še celo pohvaliti. No, kaj porečejo k temu lahonski listi, ki imajo toliko povedati o nesnagi v okoličanskih hišah? Župan Bazzoni se je nekda tudi večkrat izrazil, da bi on uže rad kaj več storil za okolico, ali da so drugi mestni očetje, kateri vsako dobro stvar nemogočijo. To je pač čuden izgovor.

S takimi ljudmi se ne orje skupaj; pustiti jih je treba, da sami igrajo in izigrajo svojo ulogo. Sicer pa župan tržaški tudi pri liberalnih ne uživa posebnega ugleda, kajti list »Il Mattino«, ki tudi plava v židovsko-liberalnem morju, se je te dni nekda norca delal iz njega. Povedal je, da je na Kontovelu obiskoval za kolere bolne, ter da se je ustavlil v Proseku pri Lukšič in tam da je g. dr. Bazzoni v družbi Gandussia, zdravnika in še dveh drugih popil 16 litrov vina. »Mattino« dostavlja temu vsklik: »Che pirie« (Kaki liji). Ubogi župan, ako ga je začela uže lastna garda tako spoštovati, da ni niti gospodar v miru jedi in pijači, kakor se mu ljubi, kaj more potem pričakovati od okoličanov, ki se ne šteje mej kulturouoče.

In taki listi si prisvajajo nek kulturni poklic. O uboga kultura, kje si doma? V Tratu ravno nemaš svoje trdnjave.

Še nekaj! Oni ljudje, ki se v okolici zvejo bombastičnim imenom: »okrajni glavarji«, — kaj so prav za prav? — Po nekeje pragmatiki tak glavar, kadar je župan v okolici kje na kosilu, mora mizo nadzorovati, potem pa dobi na posebno mizo ostanke županove; nam Slovincem taki šarži niso znani, Nemci pa imajo za tako mizo izraz »Katzentisch«. Glavar — pa »Katzentisch«, kako gre to skupaj, ali za okoličane so tudi kalini — nemško Gimpel — dobri, tako vsaj mislijo in delajo na magistratu. Katzentischbeisitzer je okoličanom glavar. Pa da bi bil to proseški Kalin, ki je pravi genij. Na Proseku je namreč nek mizarški mojster, ki se zove Kalin, pa je res hvalevreden, jako talentiran mož. On je izvršen mizar, arhitekt, kamnosek in slikar. Pisatelj teh vrst je videl načrte in dela tega moža, kateri bi v resnici čast delali vsakemu arhitektu.

Nam Slovincem ne manjka ženjalnih ljudi, le mecenatov nemamo, ali da bi jih imeli, koliko dobrega bi se dalo napraviti. — Ker sem uže prav pri Proseku, naj povem, da sti v ponedeljek in torek tam umrli dve ženski za kolero in da je zbolel včeraj tudi nek mož po imenu Stoka za to boleznijo. Na Prosek so zanesli kolero iz Kontovela, kder je te dni ponehala. Iz Kontovela so zanesli kolero tudi v Miramar, kder je zbolela gospa obskrbnikova. Na Proseku so napravili v poslopu ljudske šole bolnico za kolerozne. Ali čujte, kako izvršujejo tam kontumacijo. Umrla je — kakor uže rečeno — na Proseku neka žena, zaprla so mrtvo i njenega moža oba v eno sobo in tam je moral mož 24 ur z mrtvo prebiti, pa še jesti mu nekda niso dali. Kake baže kontumacija je ta?

Iz Lonjera dne 6. septembra. (Izv. dop.) Draga »Edinost«, hočem ti sporočiti o dogodku sobote dne 4. t. m.; ali ne tako z ogromnimi lažmi, kakor je tredentarski list Piccolo od 6. septembra, kateri sem po naključju v roki vabil. Umrl je namreč neki Andrej Sudič, samec, hišna šte. 104 za kolero. Proti polnoči dospel sanitarni vozovi s postrežniki in mestno

stražo, da ga odpeljejo na katararsko pokopališče, a kaj se dogodi; nekoliko fantov in še drugih bodi mi dovoljeno, da rečem prismojencev, je hotelo to zabraniti rekoč, da hočejo mrtveca nesti na pokopališče kakor navadno, ali žandarji in mestna straža to zabranjujejo, da tega ne smejo dovoliti, ker bi bilo zoper postavu.

Da ne bodem pa častite bralce s preobširnim pisanjem mudil, naj omenim le, kar je potrebno. Po statistiki ljudskega šteta od leta 1880 imela je naša vas le 667 prebivalcev, le ti pa ne stanujejo vsi v vas, ker hiše so raztresene in začenja se vas pri Vrdeli pri sv. Ivanu in zgoraj na novejši cesti, potem na Katinari. In vendar je Piccolo videl nad 200 ljudi, kateri so bili prevzeti od vina, pa nobenega treznega i teh, kateri so ugovarjali takemu početju. Videl je tudi križ in pare (nosila), karere je izročil čest. gosp. župnik katararski, da bi pokojnega prenesli na pokopališče, tega pa ne ve, da na katararskem, kakor tudi na drugih pokopališčih je pripravljena rakev in pare, ako bi kdo na poti umrl, ali se ubil, da ga odneso na pokopališče v kapelo, da ga potem komisijska preiskuje, kar se je uže mnogokrat dogodilo. In vendar Piccolo gosp. župnika dolži, za kar on nič ni vedel, ker bil je v svojem počitku.

Takih in enakih reči si jemlje za svoje gradivo Piccolo, da z lažmi polni svoje predale, saj tisti, ki so umrli za kolero, nič mu za zlo ne jemljejo.

Vernimo se. Kaj je povzročilo to neumnost, za katero uže nekateri na samem preiščanjujejo, kar je pa uže prepoznano. Uže prejšnja leta smo imeli v vasi šnosarijo, in ta je na zadnje propala. Meji tem časom pa je poprosil nek drug za dovoljenje ali dekret. In res pride od magistrata prashaње, tedanji okrajni glavar Mirkovič in Bazovič je vse lepo uredil brez vsakega prashaња ali se sme žganjarija dovoliti ali ne; vendar pa se je po naključju načrt prekrižal. Ker je prva sama ob sebi poginola, bil je lep mir v našej vasi, dokler je poslušal okr. glavar dobre nasvete. A okrajni glavar ni miroval in tako smo vdobili prodajalnice hudičevih solza, in sedaj se vidj, kaj nam je porodila.

Takih slučajev ni treba dosti omenjati, nam jtu je Edinost uže dosti in preveč pričela, ker take prodajalnice hudičevih solza (drugače jih ni mogoče imenovati) spodkopujejo človeško moralno i blagostanje, človeški um popolnoma otemni; dokazov o tem ni potreba naštevati, ker žali Bog imamo jih skoraj vedno pred očmi. Tam, kamor bi imelo ljudstvo dohajati, ni ga (posebno v cerkev, ker človek potrebuje obilno dušne hrane) med tem časom so omenjeni kraji še vse prenapolnjeni, začorej ni čuda, da je človeški rod tako oslavljen i pokvarjen, ječe, bolnišnice i siromašnice pa prenapolnjene.

Se to opomnim, ako pojde to tako dalje i bode magistrat dajal taka privo-ljenja za omenjeni strup, ker ob cestah povsod, posebno kar je zlojnje okolice, nastavljene so, da se jih človek skoraj ne more izogniti, moral bo v malo letih magistrat zidati še večo siromašnico, nego ju sedaj imamo v Trstu, pa tudi zapore in ječe bo treba razširiti, ali nove zidati. Kolikokrat se dandanes sliši: ako tudi vse zapravim, ostanejo mi še vedno tri hiše, s takimi besedami se tolažijo.

V Lokvi, dne 8. septembra. Dopisi v »Edinosti« pogostoma poročajo, kako se zdaj tu, zdaj tam petje vežba, in kako v petju sploh ljudstvo napreduje. Najpovem tedaj tu jaz, kako se je v Lokvi pevski zbor osnoval in vredil.

Minolo je uže leto dni, kar je tuk. cerkveno starešinstvo naredilo pogodbo z Hr. Raždom, poprejšnjim organistom v Bazoviču, da tukaj prevzame orgljanje in pevovodstvo. Dokler ni omenjeni mladenič začel v Lokvi petja učiti, bilo je ali štati malo družega, nego ponočno kvakanje in kričanje. Zdaj pa se marsikateri večer milo razlegajo lepo ubrani glasovi slovan-skih pesmic daleč okoli po lokavski planinji tako, da človek ves zamaknen, poln radosti in veselja poslušja milo doneče lepo ubrano slovanško petje. Prva pesem, koje se je zbor lansko leto začel vaditi, bila je »Bod' deščena mati sveta« — koja se je prav z občutkom pela v nedelje po sv. Mihaelu, na praznik patrona tukajšnje cerkve. Potem se je naučila nova »Wilzen-bergarjeva maša, koje je zbor z vso navdušenostjo prvokrat pel za minole božične in isto tako tudi velikonočne praznike.

Posebno pa ne smem pozabiti tudi prekrasne procesije svetega R. Telesa, ker enake svečanosti, to moram reči, Lokva še svoj živi dan videla ni.

Lepo jasno jutro je privabilo mnogo ljudstva iz naše okolice, kakor tudi iz župnije gročanske — ker isto nedeljo po sv. R. Telu procesije nikdar ni v naše blizini, nego v naše duhovnijski. — Koj na rano jutro se je vsa vas praznično napravila ter pokazala prav dično lice. Mnogobrojne slovenske in avstrijske zastave so plapolale z različnih hiš, kakor tudi raz zvoni-ka; napravljena sta bila dva slavoioka, okusno okrašena z mnogo zastavami i primer-nimi napisli.

Grmenje topičev in pritrkovanje zvo-

nov je odmevalo z visočine zračnega prostora, mej tem se je začela pomikati dolga vrsta vernega ljudstva s cerkvenimi križi in zastavami v lepem redu. za tem močan pevski zbor, za pevci pa prečestita duhovščina z Najsvetejšim po glavnej cesti proti pokopališču, in od tod v spodnjo vas po navadnih ulicah pred krasno s zastavami odličeno hišo gospoda A. M., kder je bil lepo napravljen četrti evangeljski oltar; v procesiji pa je pel zbor veličastni Ricljev »Pangue lingua« pod vodstvom H. R. Potem se je začela slovesna sveta maša, vodil jo je pref. g. Rakovec, župnik građanski, pri sv. maši so peli pevci zgo-raj omenjeno »Wilzenbergerovo« mašo in »Tantum ergo« Gust. Rota, koje lepo kompozicijo je ljudstvo v cerkvi kar strme poslušalo.

Ljudstvo je govorilo: Ako tega orga-nista zgubimo, pa ne bomo več imeli tako lepega petja. A to se ni vresničilo. Lokavski pevski zbor spet na novo živi ter nada-ljuje pevake vaje s cerkvenim in narod-nimi pesmami pod vodstvom novega gos-poda nadučitelja Ant. Pakiša, ki je iskren in navdušen prijatelj milega slovanškega petja. Tako delajmo zložno povsod za napredek in povzdigo mile nam Slovenije; to bodi naše geslo in to geslo gorko pol-lagam na srca lokavskim pevcem, koji se uže eno leto ob določenih urah v petju marljivo vežbajo. Bog daj, da bi še mnogo let skupno pevali v slavo in čast milej naše domovini, ter s tem delali čast sebi in narodu.

Petje blaži srca, razveseljuje žalost-nega in ž njim naš narod napreduje. — Zatoraj: s pesmo za dom, s pesmo bu-dimo mili svoj narod, s pesmo v boj za narodno našo pravico! Koder razlega se petje, sreča obsega ves kraj. Od radosti klije nam cvetje, zemlja prevstvari se v raj. Opominjam vse lokavske pevce in pevke, da bi se še enkrat v tem poletju združili in pod milim nebom napravili domačo zabavo, ter pri rumenej kapljici skupno zapeli »Slavjanko« in ono prelepo Volaričevo »Veselo družbo«, v slavo in za spomin vstrajnemu pevovodju H. R., ker nikdo ne preplača vrlemu mladeniču zaslug, koje si je on v Lokvi s pevskim zborom pridobil. Konečno izrekam v imenu vsega pevskega zbora najtoplejšo zahvalo vrlemu pevovodju.

Lepi časi, lepi dnovi,
Ko smo Slave mi sinovi,
V Lokvi združeni, veseli,
Sladke, mile pesni peli!

Škerjanček.

IZ Kobarida 10. septembra. (Izv. dop.) »O srečen kraj, ki te ima — Pre-srečni n'jem: ljudje«, tako lahko pojem o dopisniku proti mojim dopisom. Česa si moreš več želel, o ti presrečni Kobarid, ko imaš v svojej sredi osebo, katera rabi plurale majestatis: svetujemo, pričaku-jemo itd. Da trikrat, trikrat srečeni si, mili mi Kobarid, da se je ponižala bivati v tebi taka auktoriteta! Najprej moram čestitatli sv. Cerkvi, da se lahko naslanja na visok in močan stebel v našem kraju, t. j. na tako auktoriteto, katera preiskuje in razsoja, kdo je dober in kdo je slab zagovornik sv. verskih resnic in katera komaj pričakuje (?), da bi se izkazala z svojo merodajno in odlično sodbo pri domačincu, čigar osoda in prihodnost je še v božjih rokah. A s tem ni rečeno, da ima ta auktoriteta lastnosti in značaj kakor najvišja cerkvena oblast, t. j. znak nezmotljivosti. Ta auktoriteta pa se mora imenovati polno-naslovna, ker dopisnik z svojim plurale majestatis se ni upal na dan (kakor kukavica) in tako ne vem, kako bi ga nazival. Mogoče tudi, da so poslali zadnji dopis brez podpisa tržani (radi tega množina: svetujemo itd.). Čit-alnica, kakšen krog, ali pa kaka »žlota«, katera se je zarotila proti meni; tega ne morem sklepati iz dopisa. A če ga je množica spisala — tako mora biti vendar vsaj na konci kaj barve, po kateri bi jo lahko spoznal. Ker pa je navada, da poedini se ne podpisujejo — smatram oni dopis za produkt kakega veljaka, bojarja ali višje auktoritete radi množnega števila: sve-tujemo itd. Da je pa ta auktoriteta z svojim postopanjem daleč zavozila svojej časti in svojemu vplivu v škodo, hočem nekaj tu navesti, kar mene zadeva.

Toraj ad rem: P. n. auktoriteta hoče tedaj trditi, da besede mojegaa dopisa v »Soča« št. 35: Vender zadržujejo, meglo nektera »domača« drevesa, ozaljšana večkrat s čitalničnimi zastavami — značijo: »čitalničarje«. Ker so vsi učitelji iz Kobarida in okolice brez izjeme čitalnični udje, pove vsakemu Kobaridcu uže zdrava pa met — če je ni že drugim posodil — da bi bilo odveč pisati še posebe: »in druga zelo košta drevesa« itd. t. j. učitelji, ka-teri so po auktoritetnej interpretaciji izražani uže z besedami: domača drevesa. Lahko rečem da so zdaj učitelji — čital-nica in čitalnica = učitelji. O, auktoriteta, morajo li biti čitalničarji domača dra-vesa = domačinci? Z besedami: »domača drevesa« ni drugo razumeti uže iz kon-teksta, kakor »domači pevci«, kateri so sloveli večkrat kot čitalnični pevci, dokler so bili njeni udje. Saj je govor-jenje v onem celem dopisu le o obeh

strankah. Zakaj so pa vsi drugi s temi besedami pravo razumeli, izimši ono p. n. auktoriteto? Hm, dosti božjih darov, a malo pameti! — Ker je hotela razumeti omenjena auktoriteta z besedami »domača drevesa« itd. »čitalničarje, češ, sami čital-ničarji in učitelji zadržujejo ono meglo napetosti in nesloge — krivo, da trikrat krivo je vse ono, kar sklepa iz svoje trditve: da preziram narodnjake, da sem sovražnik čitalnici (ko sem njen začasen ud — o sancta simplicitas!) in da sem jo pri zadnjem bakljadi prezrl in tako nekako sramotno v kot potisnol. — Da sem pa zapisal le: »mešani pevski zbor s čit-alnično zastavo«, storil sem le po pro-gramu in v njih dobro.

1. V programu, kateri je sl. župan-stvo po dolgem posredovanju sklenolo in potrdilo, pisano je črno na belem, kar lahko pokažem kot tedanji reditelj vsa-kemu, »mešani pevski zbor«.

Par ur pred slovesnostjo srečata me po naključji pevovodji g. Volarič in Ga-brček ter mi omenita, da je sklenel čital-nični odbor pri včeranji seji, da pride mešani pevski zbor s čitalnično zastavo. — To se je moralo pri županstvu uže potrjenemu programu prideti. Ko bi bila omenjena pevovodji v resnici povedala ves sklep čitalničnega odbora, t. j. da bode čitalnica, po mešanem pevskem zboru korporativno zastopana, bilo bi se tudi to pri županu v program sprejelo in tako bi bil tudi jaz pisal ravnaoč se po programu. Zakaj nista pevovodji pri županu vsega povedala?

2. V njih dobro storil sem v svojem dopisu: Ako bi bila čitalnica zastopana po m. pevskem zboru — zgubila bi bila svo svoje lepo — sladko in tolažljivo do-nečo besedo: »mešani zbor« in prvi lišp vse bakljade bil bi vsem prikrit. Po njih trditvi bilo bi se moralo tudi pisati: čit-alnični zastop je prav malo pel kan-tato: »Vrlemu možu«. Če sem pa pisal mešani pevski zbor s čitalnično zastavo — povedal sem z več besedami prav isto, kakor z besedo čitalnični zastop. Po mojej misli pa ni bilo to čitalnični zastop, ker k temu je neizogibno potreben čitalnični odbor s predsednikom. A takrat sta bila 2 odbor-nika v veteranski uniformi i o 2 v mešanem zboru, prav tako tudi 15 čital. udov. Toraj je bila po njih misli čitalnica zastopana in kaj hočejo več? Tako je p. n. aukto-riteta! Malo več pomisliti je treba — pa ne kar štrbunknoti. P. n. auktoriteta, ka-tera se toliko peteguje za svoj vpliv, me-rodajnost — naj si ne bell brez potrebe svoje nežne glavice. Takih malenkosti in nièvrednosti naj ne oheja na veliki zvon sebi in domu v sramoto — marveč naj dela na to, da se take reči doma porav-nao brez polemik in preprirov. Požuri naj se p. n. auktoriteta, da se prej nego mo-goče bolj temeljito in obširneje o mar-sičem pogovorimo. Jaz sem na vsak migljaj pripravljen, udeležiti se takih zanimivih pogovorov, asamo ne vem, s kom, kje in kdaj. Zatoraj blagovoli visoka auktoriteta pozvati me še danes na razgovor! Ako se pa noče tako ponižati, da bi se razgo-varjala z mano, prosim jo, naj stori ko-rake do pravice, ako trpi radi mene kako škodo in če mi noče pripustiti še mojih osobnosti. Če pa ima kaj proti programu, potrdi naj se k sl. županstvu. Kar sem storil pri tej priliki, velja vse v blagost in čast mojegaa doma in po teh nazorih se hodem ravnal tudi v prihodnje, ako Bog da.

Karol.

Domače in razne vesti.

Imenovanje. Okrajni sodnik v Korminu, Avgust Huber je bil imenovan svetovalcem deželnega sodišča v Trstu.

Koncipist c. kr. loterijskega vodstva dr. Olivier baron Kober in koncipist finan-čnega vodstva Radovan Milkovič sta bila imenovana za finančna komisarja in kon-ceptna praktikanta. Napoleon dr. Fabbro in Ivan Zeilinger za koncipista pri trža-škem finančnem vodstvu.

Avskultantom pri sodnijah na Primorskem so bili imenovani: Jurij Cotic, Štefan Tripalo, Konstantin Budnich.

Gospod Ignacij Grunlar, c. kr. notar v Logatci, vrl rodoljub, oženil se je te dni z gospico Marijo Arižler. Naše čestitke in najtoplejša v. šila za srečo v novem stanu!

Nov popotni učitelj kmetij-stva je bil te dni imenovan v osebi g. Jakopa Perhava. Ta potni učitelj bode imel nalogo, da se prepriča, ako in koliko se uč. kmetijstvo v ljudskih solah, in da bo snoval na kmetih v glavnih slov. kra-jih Primorskega kmetijska predavanja. Gosp. Perhave torej stopi na mesto, na katerem je bil prej g. Kramar. — Kaj več o novoimenovanem ne moremo dan-es povedati; ali ne bode dolgo, ko bomo mogli tudi soditi, koliko koristi more naš narod pričakovati od njega.

Avstrijsko-ogerski poštni vodja Fr. Kodre v Carigradu pride pred prihodnje porote; zagovarjati se bo moral zarad izneverjenja 53.000 gl. Zagovarjal ga bode dr. Rabl.

Vode za Trst. Nibrežinskega vo-dotoka družba je podala tržaškej občini ponudbo, s katero se zavezuje od-topiti občini proti znesku 6.200.000 gl. v 5 per-centnih, davka popolnoma prostih obligacijah, vse svoje pravice na nabrežinski vodotok, kakor tudi dotične pravice pravice južne železnice. Omenjeno društvo jamči za 20 do 30.000 k. m. voda na dan iz studencav, katere misli speljati tako, kakor studenec št. 2. Dalje se družba zavezuje, napraviti nov vodotok od studen-cev v tomun v Sv. Križ, potem skoz Pro-sek in Kontovelji do tomuna na Greti in tega tako razširiti, da bo držal dvakrat toliko vode, kakor zdaj. Razen tega na-pravi še drug tomun, ki bo držal 21.000 kilometrov vode, in iz katerega se bode voda napejvala do hiš, ki jo bodo rabile. Mestno starešinstvo je vsled tega župana naprosilo, naj stopi z omenjeno družbo v dogovor ter si pridržuje, predložiti ponudbo mestnemu svetu, na kateri se glasi. — Ta ponudba je vrgla onim, ki so tako uneti za Bistrico in Reko, velik hlood pod noge, ker nabrežinska voda je dobra in zdrava ter je je toliko, da mestu zadoščuje; speljala bi se lahko naglo v Trst, kolikor bi je trebalo in troški bi veliko manjši bili, nego oni, katere bi prizadela Bistrica ali Reka. Kraševci naj bodo tedaj mirni, Bistrica in Reka ne bosti tekli v Trst.

Vojaška godba. V Trstu prebi-vajo razun Talijanov, Nemcev tudi Slo-vencci in drugi Slovani, kateri vsi so Av-strijsci. Tokajšnji pešpolk je tudi slovan-ski in nosi ime cesarja velikega ruskega naroda. Godba je sestavljena skoraj sploh iz samih Čehovin kapelniki je je Čeh, ka-teri je dalj časa pri hrvaški vojski služboval. Neodrešenci ne marajo za av-strijsko godbo, kakor tudi ne za nič, kar je avstrijsko, zato ne tirjajo od vojaške godbe, da tudi njihove kompozicije igra. Nemcev v Trstu je manj od Slovencev, a Madjare se more na prste prebrojiti. Če zdaj neodrešence izključimo v tem oziru od prebivalcav Trsta — tedaj so Slovenci proti Nemcem in Madjarom v večini in vprkos tej večini se vojaška godba ne ozira na čut Slovencev, ter pri vsakej pri-liki, bodi si pri promenačnem koncertu ali pa pri obhodnici, kakor tudi, v javnih lokalih, igra izključivo nemške in madjar-ske komade, a nikoli slovanškega ne, če za to ni plačana. Menimo, da bi se spo-dobilo jemati ozir tudi na Slovane Trsta in v izimeni z drugimi kompozicijami igrati, če ne pri vsakej priliki, a to vsaj kakšnekkrat kaj slovanškega. Naj se tudi v tem oziru na Slovane ne pozabi.

Tržaške novosti:

Kolera v Trstu. Zadnje dneve se je kolera zopet pomnožila, kajti od sobote do nedelje smo imeli v Trstu nič manj nego 16 slučajev v mestu in 2 v okolici, od nedelje do ponedelka o polnočji je bilo v mestu in predmestih 8 slučajev, v oko-lici pa 2 slučajja, o katerih uradno poro-čilo molči, od ponedelka do torka pa je bilo v mestu 22 slučajev, v okolici 3 slu-čajj. Kolera je torej začela hujše razsa-jati in je te dni posebno dosti ljudi za kolero umrlo in zbolelo v Rocolu in v via S. Francesco. Sem sta zopet došla dva nova zdravnik, ki javno govorita o po-moči proti koleri; iz Italije je došel nek Brunetti, kateri je prav navadni švadron-ner, vsaj tako ga imenujejo celo njegovi kolegi, drugi pa je nek dr. Moskovič, ki je došel iz Ogerskega in je za kolero zdravil uže v Indiji. — Zadnji pripo-roča, da se koleroznim daje močno gorke voite ali limonade, dokler se ne začnejo potiti, potem pa da se bolniki zdravijo, kakor za tifus; njemu je glavna stvar, da se bolnik začne dobro potiti in vtigne v tem oziru imeti prav. Govori se, da dr. Mosko-vič ostane v Trstu.

Stanovitna ljubezen. Rokodelec Tomaž Abram je zbolel na koleri in prenesli so ga v bolnico za kolerozne. Ni več upal, da odravi, ali pred smrtjo hotel je zado-stiti svojej vesti s tem, da se je dal poro-čiti na smrtni postelji v bolnici s svojo večletno ljubico. — Ali precej po poroki mu je bilo boljše in skoro gotovo ozdravi v nekarih dneh.

Italijanski rogovilež. Neki italijanski podanik po imenu Valentin Brusafarro iz-volil si je zadnji petek se z raznimi flakerji po mestu i zvon mesta voziti, oasi ni imel beliča v žepu. Ko je ta ves dan i vso noč okoli rogovilj, pride v jutro na vse rano v nemšto kavarno via Caserma i začne tam izvanredno rassajati; psoval je proti Nj. V. cesarju i cesarici z naj gršimi psovkami. Potem šel je — se ve da — vedno v kočiji, v kavarno »Fenice« na trgu Dogana, i jel zopet rassajati, dok-ler ni prišel straži v roke. Po trgu Do-gana je pa potem tako nesramno rassajal i vplil izdajisko, da se je moglo vsakemu stuanti. Psoval je zopet cesarja i Avstrijo, i v nebo povzdigoval blaženo italijo. Pri-šedši v stražnico na Dogani, ponavljaj je svoje psovke, i izganjal »ščevce« tako, da je moral zvežan na redarstvo. Tu prišedši, zdelo se je, da ni pri pravi pameti, i oddan je bil v norišnico.

Pri vsem tem naj bode dovoljeno reči par besedi: Če je človek res blažen (kar se pozneje dokaže), prashaње je: zakaj

se isti prav zoper cesarja i Avstrijo togoti i »ščave« iz Trsta izganja. Mislimo, da je vendar več hudobije vmes nego družega; kajti, blazen človek ho vse kaj družega blebetal, nego izfajske reči. Tisti-tičke poznamo, i kedar je kaj takega, brz je »dokazano«, da je blazen. Pridemo še celo do tega, da bodo redarji lovili tiste ki po ulicah upijo »viva l' Austria« — ker smo par slučajev uže zapazili — i da jim bodo kazni narekovali. Če pa ital. klateži po Trstu izfajsko razsajajo, ti se za blazne spoznavajo, da le kazni odidejo.

Policijsko. 6 fakinov se je nocoj pretepal v ulici Grosada; policija je vsih 6 zaprla. — Zaprl so kamnarja Ivana S. iz Rojana, ker je hotel umoriti svojo ljubico Ano B. — Martina M. iz Repna so zaprli, ker se je v kavarni nekaj postavil stražnikom. — Zaprli so tudi nekoga mesarja, ker se je zoperstavljal aretiranju nekega svojega kolege. — 20-letni mornar S. rafa B. je svoje lastnej materi vkradel f. 80.; zato zdaj sedi. — Nek-ga fakina so zaprli, ker je mej delom na nekem parniku vkradel 3 lan-ve rute. — Unogemu faku so neznani ovo noč vkradli iz stanovanja iz zaprte škrinj zlatnine in denarja za f. 141. — Sodarja T. iz Komna je policija zasačila pri sv. Ani, ko je vkradel grozdje. — Aretirali so tudi te le postopače: Ivana S., peka iz Šentpetra pri Gorici, 25-letnega Miha M. iz Sežane, lehkživko 50-letno Katro K. iz Loža, 56-letnega Ludvika L. in 18-letnega Josipa S., oba iz Postojne, 17-letnega Janeza B. iz Komna, 17-letni Josipa P. iz Moravč, 19-letnega Agusta M. iz Gorice in še kakih pet drugih postopačev iz Italije in drugod.

Kolera v Istri. Za kolero je zbolelo od sobote sicer v Izoli 7 ljudi, v Miljah 4, v Skalnici 12, v okolici Dekanov 2, v Buiju 1, v Crešju 1, v Brgudu 2, v Rovinjju 3, v Korenskem 2, v Sovinjaku 2, v Markovščini 2, v Serminu 1.

Udom delalskega podpornega društva se naznanja, da bo od 1. oktobra naprej ob nedeljah in praznikih društvena pisarna odprta od 8. ure dopoldne do 3. popoldne.

V Ogričovih Lutomerskega okraja se je vstrelil hišpec pri g. Novaku. Ubožec je ves zgorel, da ga je bilo strašno gledati. Kaj ga je k temu napeljala, sene ve. Samomor se množe tudi na deželi. Kaj je temu krivda? — Naše »Leposlovno in bralno društvo« pri Malinedelji dobro prospeva. Živela majka Slava!

Popravek. V zadnji Elinosti je bilo citati mej »Tržaškimi vestmi«, da je nek poljski čuvaj v Barkovljah obstrelil 4 fantiče, ki so kradli grozdje. To svet popravljamo v tem, da se vse to ni zgodilo v Barkovljah, ampak pri Sv. Jakopu, in da je na fantiče streljal nek najemnik zemljišča, ne pa čuvaj.

Petrolje na Hrvaškem. Pri Lepavini v kriškeji županiji so našli precej močen izvirk petrolja. Za izvirek so kmetje v okolici uže več let poznali, a bil je tako neznan, da se je poznal le bolj po duhu; letos pa je v velikej suhi voda v potoku vsahnela in izvirek petrolja se je pokazal; kmetje so ga zajemali in za svečavo rabili. Vlastnik izvirk je krčmar Lazarevič v Lepavini in od več strani j uže dobil kupne ponudbe. K malu se prične vrčati, da se dokaže, koliko vrednost ima izvirek.

Banka Slavija sklenila je v mesecih april, maj in junij 1886 20.953 novih zavarovanj za gl. 18.056.717-20 kapitala, ter je zato prejela gl. 470.697-50 zavarovalnine in pristojbin. Za škode plačala je v teh treh mesecih gl. 133.614-14. Denarni promet srednje blagajnice iznašal je gl. 868.425-72. V posojilnicah bilo je v tem času naloženih gl. 320.633-79, na zemljišča posojenih pa gl. 639.432-19. Gasilni brizgalnici dobili sta dve občini. O 11. januarja do 30. junija 1886 bilo je sklenjenih gl. 30.051 novih zavarovanj za gl. 27.757.502-04, ter se je uplačalo zavarovalnine in pristojbin gl. 804.413-71. Samoupravna društva za zavarovanje pokojnih štejejo do konca junija 1886 že 1380 članov, ki skupno zavarovali gl. 128.567-30 pokojnin in zato obvezali se uplačati gl. 779.764-30 ulog. — Tudi zstopniški pokojninski fond se izdatno in hitro množi, kajti koncem junija 1886 imel je že gl. 67.095-54 premoženja.

Dunajska Borsna

dne 14. septembra

Enotni drž. dolg v bankovcih	84 glđ 70 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	85 » 50 »
Zlata renta	118 » 70 »
5% avst. rent.	101 » 90 »
Delnice narodne banke	864 » — »
Kreditne delnice	278 » — »
London 10 lir sterlin	126 » — »
Napoleon	9 » 97½ »
C. kr. cekini	5 » 96 »
Kr. državnih mark	61 » 70 »

Listnica opravištva.

P. n. g. A. V. Rif. — Nemile pomote smo sami krivi radi imena; sedaj je popravljeno. Zdravi! — G Miha T.r. Kroplje. V knjigi ni zabilježena druga zneska, razven 3 f. ki ste jih plačali prve dni t. l. na račun lanske naročnine. Dolžujete nam torej še 4 f. brez priloge.

Postano. *)

Čast komur čast

Druzo zdravilo za trpeče človeštvo, ki potrebuje zdravniške pomoči, gotovo je lepo, blago in sočutno ravnanje z bolnikom. Ta vzvišena in blaga lastnost se ne pridobiva v šolah, ampak je človeškemu srcu prirojena. Blaga ta čednost odključuje blagorodnega gospoda viteza J. dr. Zadro, kateri v istini kaže ta neprecenljivi zaklad v skrbih, ki jih, z velikim požrtvovanjem, brigo in vzorno zmožnostjo, ima do njemu izročeni bolnikov. V kratkej dobi, odkar je ta gospod nastavljen kot okrajni zdravnik za Rojan, pokazal je z ozdravljanjem, in človekoljubno skrbjo do več nevarno zbolelih oseb, da je listnito vesten in poln zmožnosti v svojej stroki.

Več družin iz Rojana izreka tem potem pristrčno zahvalo temu dobremu zdravniku, kateri je vedel z svojo temeljito učenostjo in znanjem rešiti več oseb, zbolelih po hudej bolezni, ki sedaj po vaših krajeh razsaja; ter jih privedel zdrave svojim dragim.

Ta i-krena hvaležnost naj mu bude v čast in plačilo za trud.

V Rojanu 10. septembra 1886.

Miroslav Kumar.

v imenu več družin.

*) Za stvari pod tem naslovom je uredništvo toliko odgovorno, kolikor mu postava veleva.

Kupčijo

sé žitom in raznimi jestvinami na voglu ulice Torrente, naproti kavarne Comercio, poznano pod imenom »pri Gregu« je prevzel podpisani in vabi sl. občinstvo, da se pri njemu služí, ker bo strejel dobro in po ceni.

Ivan Verdikon.

Podpisani opozoruje slavno občinstvo na svojo

trgovino z dežniki

v ulici **Barriera vecchia št. 18** z bogato zbirko svilatih, volnenih in bombažnih dežnikov. Sviliti od f. 250 naprej, volneni od f. 140 naprej, bombažni od 80 kr. naprej. — Tudi popravlja prav po ceni dežnike in solučnike.

104-1 **Giulio Grimm.**

Padence Rader's mineral water advertisement. The image shows a bottle with a label that says 'Rader's Mineral Water'. Text describes its benefits for various ailments and mentions the location 'Padence'.

Tržaška hranilnica

Sprejemlje denarne vloge v bankovcih od 50 soldov do vsacega zneska vsak dan v tednu, razun praznikov, in sicer od 9. ure do 12. ure popoldne. Ob nedeljah pa od 10. do 11. ure zjutraj. Obresti na knjižice . . . 3%.

Plačuje vsak dan od 9. do 12. ure popoldne. Zneske do 50 glđ. prav precej, zneske od 50 naprej do 100 glđ. je treba odpovedati en dan poprej, zneske od 100 do 1000 glđ. z od povedjo 3 dni, čez 1000 glđ. z odpovedbo 5 dni.

Eskomtjuje menjice, domicilbrane na tržaškem trgu po . . . 3½%.
Posojuje na državne papirje avstrijsko-ogrske do 1000 glđ. po . . . 4½%.
Plačuje vsake zneske v tekočem računju po . . . 4½%.
Daje denar tudi proti vknjiženju na posestva v Trstu, obresti po dogovoru.

Trst, 24. marcija 1883.

LA FILIALE IN TRIESTE

dell' i. r. priv.

Stabilimento Austr. di Credito per commercio ed industria.

VERSAMENTI IN CONTANTI

Banconote:

2½% annuo interesse verso preavviso di 4 giorni
3% 8
3½% 30

Per le lettere di versamento attualmente in circolazione, il nuovo tasso d'interesse comincerà a decorrere dalli 27 corrente. 31 corrente e 22 Novembre, a seconda del rispettivo preavviso

Napoleoni:

2½% annuo interesse verso preavviso di 30 giorni
3% 3 mesi
3½% 6

Banco Giro:

Banconote 2½% sopra qualunque somma
Napoleoni senza interessi

Assegni

sopra Vienna, Praga, Pest, Bruna, Troppavia, Leopoli, Lubiana, Hermannstadt, Innsbruck, Graz, Salisburgo, Klagenfurt, Fiume Agram, franco spese.

Acquisti e Vendite

di Valori, divise e incasso coupons ½%

Antecipazioni

sopra Warrants in contanti, interesse da convenirsi.

Mediante apertura di credito a Londra ½% provvigione per 3 mesi.

Effetti 5½% interesse annuo sino l'importo di 1000 per importi superiori da contr.

Trieste, 1. Ottobre 1883 20-48

!Karlovska kiselica!

Po izreku sanitetskega svetnika d.ra Kocha v Berlinu, kateri je bacyle kolere odkril — priporoča se kakor preservativno sredstvo zoper epidemne bolezni **čiste alkaličko-natronka kiselica**, katero se more brez odstavka kakor navadno vodo piti. — V Hrvatskej edina čisto alkaličko-natronka kislá voda je

Karlovska kiselica

Edina zaloga pri lastniku **Stevu Borčiću**, c. kr. dvornem dobavljaču v Karlovcu (Karlstadt).

Cena:

1 škrinja	for. — 50
30 flaš od 1½ litra po 18 kr.	» 5-40
	for. 5-10
1 škrinja	for. — 50
30 flaš od 1 litra po 16 kr.	» 4-80
	for. 5-30
1 škrinja	for. — 50
16 flaš od ½ litra po 10 kr.	» 5-60
	for. 6-10

Pri naročbi 10 škrinj ili več 10% popostvine za gotov denar.

Odlikovana Beč 1845, Beč 1873, Pariz 1867, München 1854.

Uže 87 let obstoječa

cesar. kralj. dež. privileg.

tovarna plaht in kecev

poprej od **Lichtenauerove vdove** in sinov razpošilja iz svoje beške zaloge

konjske plahte

190 ctm. dolge 130 ctm. široke, nepokončljive kakovosti, temne berve, živih krajev, komad for. 1-60 se zavojem vred.

Potem prodajemo dokler je še kaj zaloge

sive konjske plahte

2 metra dolge in blizu 1½ metra široke, z 6 plavoudečimi ali temno rudečimi bordurami nepokončljiva kakovosti komad po

f. 2-50 se zavojem vred.

Ako se vkupi vsaj 10 komadov, dá se 1 komad zastoj ali se cena za 10% zniža. Le radi velikanskega proizvajanja smo v stanju te konjske plahte te nenavadne velikosti in izborne kakovosti tako nenavadno po ceni odajati.

Na razpolaganje vsakemu na stotine zahvalnih pisem. Razpošiljajo se povzetju. Blago ki se ne podaje, se jemlje nazaj.

Dobro paziti na naslov:
Pferde-Decken-Fabriks-Haupt-Niederlage
WIEN, I. Rothenthurmstrasse 14.

Brnsko sukнено blago
Friderik Brunner
Brno, Frölichergasse 3.
Oglede pošilja brezplačno in franko, večje zbirke oglelov za krojače nefrankovano.
Proti pošiljatvi denarja, ali pa s povz-tjem zneska. Obleka za 4½ gl. in več. Vse po najnižej ceni, le v zalogi tovarne za sukno

Izvrstni malini za grozdje

stiskalnice

(preše) dobivajo se pri

Schivitz & Comp. (Živic i dr.) u Trstu
Via della Zonta br. 5.

Depeša (iz Geneve na Švicarskem) mi je naročila na vsak način razpečati 860 komadov čudotvornih, najfinjših, pristnih švicarskih

Remontoir-ur iz nikla. Te ure dobivajo se iz najfinjšega nikla, se navijajo brez ključca, z krono in mehanično ustrojbo kazal. kristalno steklo in zkazali za sekunde; z eno besedo, **debre, izvrstne, nepokončiljive ure** za večnost po sramotni ceni

fr. 5-75

Enake remontoir žepne ure od

pristnega 131. srebra

z fino graviranim okrovom, poskušane po c. kr. kovničnim uredu, stanejo 9 for. komad. Naročila se sprejemajo proti predplači ali po poštnem povzetju, kar ne ugaja, se menja ali pa denar nazaj pošlje po Feketovi

Genfer Taschen-Lhren-F. liate, Wien, Hundshurmstrasse Nr. 18/34.

Čudo najnovije obrtnije!

Jako važen in neobhodno potreben za človeško blagost in vgodnost, za vse družine in v zlasti za kmetije, sirarnice, za posestnike, j- na novo znajden c. kr. za vso Evropo privilegovani **Auspitz-Schmid's Zenith**

Stroj za mesti maslo

ki se odlikuje ne po udarnim ali suvalnim sistemu temveč po nekim noveznajdenim c. kr. privil. za vso Evropo patent. rezavcem sistemu. Torej, kdor hoče imeti čisto neponarejeno močno in okusno maslo, naredi se to prav ugodno, celo s pomočjo 8 letnega dečka v pet minutah. Kako sa ima ta stroj čistiti in razdeliti podučí se lahko vsak iz navoda za rabo tega stroja, ki je v vseh jezikih tiskan. Z tem strojem napravi se v 5 minutah iz neponarejenega mleka sladko a. l kisló smetano, v 3 minutah pa najčistije in najokusnije maslo.

Da vsakteremu mogoč m privabo jednega takega, na vsak način zelo koristnega stroja, ponujam jih po naslednjih najnižjih cenah:

št. 1 (drži 5 litr.) s termometrom vred po f.	8
• 2 (• 10 „) „ „ „ „ „ „ „ „	11
• 3 (• 25 „) „ „ „ „ „ „ „ „	35
• 4 (• 45 „) „ „ „ „ „ „ „ „	45

Opazka.

Ta c. kr. patentovani stroj je narejen ves iz fine in trpežne kovine, ter ima prednost pred vsimi drugimi dosedaj iznajdi umi stroji radi tega, ker nadkriljuje vse druge v proizvajanju masla kakor tudi v kakovosti in zdatnosti, ter je vedno zvest pomoček v družini.

V dokaz resničnosti mojega oznanila izjavljam očitno: vsakteremu denar koj povrnoti, kojega pričakovanje od tega stroja ne bi bilo nadkrilovano od istinitosti Vsakdo ga torej lahko brez bojazni naroči.

Razpošiljajo se proti popreji odsteti svoti ali proti poštnemu povzetju; naročbe naj se adresujejo:

An die österr.-ungarische Generalvertr. tung Universal-Export Bureau S. Löw.
Wien II. Nordbahnstrasse N. 26 Hot-1 Dono